

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny **(1205)**

Wspólne posiedzenie
Komisji Skarbu Państwa
i Infrastruktury (96.)
oraz Komisji Rolnictwa
i Rozwoju Wsi (132.)
w dniu 18 marca 2004 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wniosków zgłoszonych do ustawy o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie innych ustaw.

(Początek posiedzenia o godzinie 9 minut 02)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jerzy Pieniążek)

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Mam zaszczyt poprowadzić, z upoważnienia przewodniczącego Jerzego Suchańskiego, posiedzenie połączonych komisji: Komisji Skarbu Państwa i Infrastruktury oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Witam wszystkich przybyłych gości, z panią minister Elżbietą Roguską z Ministerstwa Finansów na czele, jak również przedstawiciele Ministerstwa Skarbu Państwa i Agencji Nieruchomości Rolnych...

(Głos z sali: ...Skarbu Państwa.)

Nie, Agencji Nieruchomości Rolnych.

(Głos z sali: Ale nieruchomości rolnych Skarbu Państwa.)

A, tak.

...a więc dyrektora Marcza i dyrektora Perycza, byłego posła Władka Adamskiego, a także naczelnika Wtulicha, radcę Kalińskiego, dyrektora Kołodzińskiego i inne towarzyszące im osoby. Witam też wszystkich senatorów.

Informuję, że mamy kworum, możemy więc procedować. Są obecni także sekretarze komisji.

Proszę państwa, w zestawieniu mamy następujące wnioski: wniosek senatora Jurgiela o odrzucenie ustawy, wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek i wnioski senatora Plewy i senatora Jurgiela o wprowadzenie poprawek.

Mam, proszę państwa, prośbę, abyśmy omówili najpierw te dwie poprawki, bo dzięki temu będziemy wiedzieć, jak później głosować. Jest zgoda na takie procedowanie?

(Głos z sali: Tak jest.)

Dziękuję.

W takim razie najpierw senator Plewa, bo on zgłosił wniosek. Można prosić o jego uzasadnienie?

Senator Sergiusz Plewa:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Szanowni Państwo!

Taka poprawka była już dyskutowana w Sejmie, z tym że ta zgłoszona w Sejmie miała węższy zakres – odnosiła się tylko do miejscowości, w których mieszkają mniej-

szości narodowe. Prawdopodobnie z tego właśnie względu poprawka ta nie została tam przyjęta. Po prostu jej zakres był zbyt wąski.

Ja, zgłaszając tę poprawkę, Szanowni Państwo, mam bardzo poważny argument: ziemię na terenach popegeerowskich wykupują spekulanci. Śmiało mogę tak o nich powiedzieć, bo później teże ziemię dzierżawią oni tym, którzy w przetargu nie mieli możliwości przebicia ich ofert. Jako dodatkowy argument, Szanowni Państwo, podam to, że na przykład w Niemczech ziemie popegeerowskie zostały rozdane byłym pracownikom pegeerów – co prawda te ziemie nie zostały przez nich fizycznie przejęte, ale potworzyli oni po prostu zespoły producenckie – i to jest absolutnie potwierdzone. I w tej chwili w byłym NRD rolnictwo stoi na wyższym nawet poziomie niż w starej części Niemiec. Zresztą także w wielu innych krajach takiej ziemi nie zmarnowano, nie pozwolono, by leżała odłogiem.

Dyskutowałem już tę poprawkę z agencją. Padło wtedy: po co w takim razie przetargi? Moim zdaniem jedno drugiemu nie przeszkadza. A przyjmując tę poprawkę, po prostu umożliwimy miejscowym rolnikom nabycie ziemi i powiększenie swoich gospodarstw. Dziękuję serdecznie.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję.

Informuję, że w posiedzeniu bierze udział również dyrektor Indra. Serdecznie go witam. Jest z nami także nasz legislator. Witam panów.

Proszę państwa...

A może pani minister chciałaby zabrać głos? Albo przedstawiciel agencji?

Proszę bardzo.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

Elżbieta Suchocka-Roguska:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Rząd jest przeciwny tej poprawce. Proszę pana dyrektora Marcza o uzasadnienie.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Proszę bardzo, Panie Dyrektorze.

Dyrektor Zespołu Prawnego w Agencji Nieruchomości Rolnych

Jerzy Marczak:

Po pierwsze, przyjęcie tej poprawki oznaczałoby kolejny etap w zawężaniu kręgu osób, które mogą brać udział w przetargu. A zasadą jest, że nieruchomości są sprzedawane w przetargu nieograniczonym. Od tej zasady i tak został zrobiony bardzo duży wyjątek, uregulowany dzisiaj w ust. 3b tego artykułu, w którym mówi się, że agencja może zastrzec, iż w przetargu mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy posiadający gospodarstwo na terenie danej gminy. Tak więc ta możliwość uczestniczenia została ograniczona do rolników z terenu tej gminy. I to się sprawdza, sprawdza się w przetargach ta zasada ograniczania tego do poziomu gminy. Ale już takie ograniczenie udziału

w przetargu wyłącznie do rolników z danej miejscowości będzie oznaczało, że przetarg w istocie przekształcił się w swoją karykaturę. W dodatku jeżeli miałyby to być na wniosek wójta... Wprawdzie agencja według tej poprawki nie byłaby zobligowana do organizowania takiego właśnie przetargu, ale przecież wiadomo, jakie byłyby w tej sprawie naciski – agencja byłaby przecież zmuszana do akceptowania pewnego układu dotyczącego podziału jakichś gruntów, które są w danej miejscowości do podziału.

My już w tej chwili mamy sporo skarg w związku z przetargami, w których udział ograniczono do rolników posiadających gospodarstwo rolne w danej gminie, bo nieraz jest tak, że ktoś spośród zakwalifikowanych do przetargu ograniczonego jednak odpada i jest niezadowolony. A więc jeżeli teraz dodatkowo to ograniczenie sprowadzimy do poziomu miejscowości, to wtedy taki proces skargowy i konflikty się nasilą. To po pierwsze.

Po drugie, taka poprawka miała sens w wersji, w jakiej była zgłaszana przez pana posła Czykwina na etapie prac sejmowych, bo chodziło w niej o zamieszkujących miejscowości tradycyjnie w większości zamieszkałe przez mniejszości narodowe lub etniczne, a więc było to ograniczenie tylko do pewnych rejonów, gdzie – wedle uzasadnienia tamtej poprawki – należy naprawić pewne krzywdy i skutki zaszłości historycznych, które są już nie do odwrócenia. I wyeliminowanie z poprawki tego elementu mniejszości narodowych sprowadza całą sprawę do jakiejś karykaturalnej postaci przetargu z ograniczeniem uczestnictwa tylko do jednej wsi.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję.

Szanowni Państwo, był więc jeden głos za i jeden przeciw. Czy jeszcze ktoś w tej sprawie chciałby zabrać głos?

Proszę bardzo, senator Anulewicz.

Senator Andrzej Anulewicz:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Chcę powiedzieć, że wyjaśnienia pana dyrektora nie satysfakcjonują mnie. Gdyby pan dyrektor powiedział, że taka poprawka jest niezgodna z dyrektywami, przepisami czy zwyczajami Unii Europejskiej, to w to jeszcze byłbym w jakiś sposób uwierzyć.

Chcę państwu powiedzieć, że od kiedy Polacy zdecydowali, iż będą członkami Unii Europejskiej, zainteresowanie ziemią znacznie wzrosło. Ale ja obserwuję na przykład na Podlasiu, w moim rejonie, tam, gdzie mieszkam, takie miejscowości, w których jeżeli ukazuje się oferta sprzedaży ziemi w obrocie wolnorynkowym, to ta ziemia nie wychodzi z rąk członków rodziny, bo tak to już jest zwyczajowo ustalone, że to sąsiedzi lub najbliżsi członkowie rodziny kupują taką ziemię.

Tak że dzisiaj, po tych wyjaśnieniach i takim przedstawieniu sprawy przez pana senatora Plewę, ja skłaniam się do głosowania tak, jak proponuje pan senator. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję.

Bardzo krótko, jeżeli można prosić, Kolego Senatorze.

Senator Sergiusz Plewa:

Dziękuję, Panie Przewodniczący, będę mówił bardzo krótko.

Szanowni Państwo, a czy tym ludziom, których ziemię w tej chwili sprzedajemy, nie stała się krzywda podczas komasacji gruntów? Przecież to ich ziemię zostały scalone w jeden kawałek i na nim powstała spółdzielnia produkcyjna albo PGR. A więc ta propozycja byłaby naprawianiem krzywd, które kiedyś im wyrządzono. Zresztą ja nie wyobrażam sobie, żeby ktoś z obcych ludzi wszedł w środek tego środowiska czy jakoś obok niego zaczął... Niech więc ci ludzie, którzy wtedy na tym stracili, teraz dostaną szansę. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Proszę, pan Włodek Adamski.

**Doradca Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych
Władysław Adamski:**

Szanowni Państwo!

Z jednej strony trzeba zrozumieć motywy, jakie przedstawia pan senator Plewa. Ale z drugiej strony pozwolę sobie powiedzieć parę słów o genezie tej poprawki, o której był uprzejmy wspomnieć już wcześniej pan dyrektor Marczak.

Zgłoszona na posiedzeniu komisji sejmowej poprawka miała rzeczywiście inny charakter. Odnosiła się mianowicie do sytuacji, w których większość mieszkańców obszaru gminy stanowią przedstawiciele mniejszości narodowych – dopiero w takich sytuacjach przepis ten byłby stosowany. Jednak komisja sejmowa zajęła wobec tej poprawki stanowisko negatywne i ją odrzuciła, a to z tej przyczyny, że mniejszość niemiecka oraz inne mniejszości w różnych rejonach kraju mogłyby po prostu wykorzystywać ten przepis, a nie taki był duch i istota tej poprawki. Prawda, Panie Senatorze? A teraz nastąpiła modyfikacja tego przepisu, polegająca na tym, że nie ma już w nim mowy o mniejszościach narodowych, co wyrażało ducha tego zapisu, ale jest mowa o wszystkich gminach. Oznacza to w konsekwencji, że w każdej gminie każdy wójt będzie mógł wystąpić do agencji o to, żeby udział w przetargu ograniczyć tylko do mieszkańców danej gminy...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

A, tak, danej miejscowości.

Nie chciałbym, proszę państwa, tego upolityczniać, ale nasuwa mi się taka myśl, że przecież wójt jest wybierany w jakichś wyborach, to jego wyborcy będą do niego występować – no a przepis, który miał służyć rozwiązaniu pewnego bardzo lokalnego dylematu, bo chodziło przecież o Podlasie, tu nabiera charakteru całościowego – co w praktyce uniemożliwi przeprowadzanie przetargów, bo już wyobrażam sobie, że wójtowie pod wpływem nacisków mieszkańców będą występować w tej sprawie i do agencji, i do ministerstwa, a wtedy dojdzie do sytuacji definitywnego paraliżu.

Tak więc uważam – mimo że rozumiem ducha, istotę i potrzebę wprowadzenia takich rozwiązań – iż ta poprawka może niestety wprowadzić więcej aspektów negatywnych niż pozytywnych. Być może należałoby się zastanowić nad innym sposobem rozwiązania tego problemu, Panie Senatorze. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję.

Szanowni Państwo, mamy po dwa głosy za i przeciw.

Mam pytanie do senatorów: czy jest jeszcze potrzebna dyskusja w tej kwestii?

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Nie ma takiej potrzeby. Dziękuję bardzo.

(Dyrektor Zespołu Prawnego w Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa Jerzy Marczak: Jeszcze...)

Bardzo proszę krótko, Panie Dyrektorze.

**Dyrektor Zespołu Prawnego w Agencji Nieruchomości Rolnych
Jerzy Marczak:**

Chciałbym się odnieść do ostatniej wypowiedzi pana senatora Plewy. Jeżeli chodzi o naprawianie krzywd, to tego dotyczy inny przepis w ustawie – jest to przepis, który mówi, że pierwszeństwo w nabyciu ziemi bez przetargu przysługuje byłemu właścicielowi zbywanej nieruchomości lub jego spadkobiercom.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, chcielibyśmy omówić jeszcze poprawkę pierwszą, bo przybył na posiedzenie senator Jurgiel.

Prosimy bardzo.

Senator Krzysztof Jurgiel:

Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

W tej poprawce chodzi o to, żeby poza zgodą ministra właściwego do spraw skarbu państwa była potrzebna jeszcze zgoda ministra właściwego do spraw rozwoju wsi na wykorzystanie mienia zasobu, likwidację obligacji, a także aby zaciągnięcie kredytu było możliwe tylko w Banku Gospodarstwa Krajowego, w naszym banku. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję.

Pani Minister, bardzo proszę o opinię w tej sprawie.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
Elżbieta Suchocka-Roguska:**

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Jeżeli chodzi o pierwszą część poprawki, to znaczy o to, żeby w wyrażaniu zgody uczestniczył również minister właściwy do spraw rozwoju wsi, to ja nie widzę w tym żadnego problemu.

Problem pojawia się, jeśli chodzi o to, aby kredyt był zaciągany tylko w Banku Gospodarstwa Krajowego. I tu są dwie kwestie. Pierwsza kwestia jest taka: agencja jest

jednostką sektora finansów publicznych i musi stosować się do ustawy o zamówieniach publicznych, również gdy chodzi o poszukiwanie źródeł kredytu. A druga: w ten sposób stworzymy monopol, monopol Banku Gospodarstwa Krajowego, który będzie mógł udzielać kredytu na dowolnych zasadach, a agencja nie będzie miała w istocie wyboru – albo przyjmie warunki, jakie jej da Bank Gospodarstwa Krajowego, albo nie zaciągnie kredytu w ogóle.

Tak więc o ile nie ma naszego sprzeciwu, jeżeli chodzi o pierwszą część poprawki, dotyczącą ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, o tyle do drugiej kwestii musimy się, niestety, odnieść negatywnie.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję.
Pan senator Jurgiel.

Senator Krzysztof Jurgiel:

W związku ze stanowiskiem rządu chciałbym wykreślić drugie zdanie, że kredyt może być zaciągnięty tylko w tym banku, i w ten sposób zmodyfikowałbym poprawkę. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Bardzo proszę naszego legislatora o ustosunkowanie się do obu poprawek pod względem legislacyjnym.

**Główny Specjalista do spraw Legislacji
w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Roman Kapeliński:**

Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo, odpowiem według kolejności, w jakiej te poprawki były omawiane.

Poprawka druga dotyczy, w moim przekonaniu, spraw, których Sejm w tekście ostatecznie przesłanym do Senatu nie zmieniał, ponieważ w zakresie organizowania przetargu czy zbywania nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa Sejm ograniczył się tylko do zmiany art. 29 ust. 5, czyli do pewnej modyfikacji prawa odkupu przysługującego Agencji Nieruchomości Rolnych. Pan senator Plewa w swojej poprawce rozszerza tę zmianę na przepisy dotyczące przetargu, a taka poprawka, moim zdaniem, wykracza poza to, co uczynił Sejm.

Z kolei po autopoprawce pana senatora Jurgieła nie mamy zastrzeżeń do poprawki pierwszej. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję bardzo.
Pani Minister, jakie jest stanowisko rządu po autopoprawce senatora Jurgieła?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów
Elżbieta Suchocka-Roguska:

Ja przepraszam, Panie Senatorze, ale pan dyrektor wskazuje jeszcze, że w poprawce pana senatora Jurgieła z zabezpieczeń zostały wyłączone obligacje emitowane przez agencję.

(Senator Krzysztof Jurgiel: Panie Przewodniczący, jest to rzeczywiście...)

(Przewodniczący Jerzy Pieniążek: Niech pani minister skończy wypowiedź.)

(Senator Krzysztof Jurgiel: Przepraszam.)

Jest to pewne utrudnienie, jeżeli chodzi o działalność agencji, bo agencja jest w ten sposób, że tak powiem, skazywana na zaciągania kredytów, a nie może emitować obligacji, które mogą być korzystniejszym sposobem pozyskiwania środków i tańszym ich źródłem.

(Przewodniczący Jerzy Pieniążek: Czyli sugeruje pani, że w takiej postaci ta poprawka byłaby nie do przyjęcia przez rząd, tak?)

Mogłaby budzić wątpliwości.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję.

Pan Jurgiel.

Senator Krzysztof Jurgiel:

W związku z tym, że to tylko do zmiany, która jest w sprawozdaniu Sejmu... Proponuję po prostu wprowadzić w tym zapisie tylko zgodę ministra rolnictwa, a więc tylko ten element, który, jak rozumiem, akceptuje rząd. Czyli ta poprawka dodawałaby do wymogu zgody ministra skarbu państwa zgodę ministra rolnictwa i rozwoju wsi. Dziękuję.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Co pan na to, Panie Dyrektorze?

Dyrektor Zespołu Prawnego w Agencji Nieruchomości Rolnych
Jerzy Marczak:

Panie Przewodniczący, ja chciałbym powiedzieć, że wprowadzenie nadzoru nad agencją sprawuje dwóch ministrów, ale ten nadzór jest ściśle wyspecyfikowany – w kwestiach majątkowych, a także w kwestiach związanych z zaciąganiem kredytów, z ich zabezpieczeniami i z gospodarowaniem nieruchomościami skarbowymi nadzór sprawuje minister właściwy do spraw skarbu państwa. I w tym wypadku wprowadzenie jako organu również wyrażającego zgodę ministra rolnictwa i rozwoju wsi łamałoby, tak mi się zdaje, tę zasadę. Poza tym taka zmiana wymagałaby co najmniej przejrzania przepisów ustawy dotyczących tych dziedzin nadzorowanych w agencji, czyli wymagałaby pewnej pracy legislacyjnej. Nie wiem, czy nie jest już za późno na dalsze takie poprawki, które wiązałyby się z wprowadzeniem tu zapisów dotyczących ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję bardzo, zrozumieliśmy jaka jest wykładnia.

Pani Minister, jakie jest pani ostateczne stanowisko co do zmodyfikowanej przez senatora Jurgiela poprawki pierwszej?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów

Elżbieta Suchocka-Roguska:

Panie Przewodniczący, tak jak powiedział pan dyrektor, wprowadzenie tego byłoby w pewien sposób łamaniem zasady nadzoru nad agencją. Ustawa wyraźnie stanowi, w jakim zakresie agencję nadzoruje minister skarbu, a w jakim – minister właściwy do spraw rozwoju wsi. Poza tym proponowane rozwiązanie na pewno wydłużałoby cały proces decyzyjny, bo w sytuacji gdy agencja chciałaby zaciągnąć kredyt bądź emitować obligacje, musiałaby uzyskać zgodę obydwu ministrów. A co by było, jeżeli jeden z ministrów nie chciałby wyrazić na to zgody i byłby to na przykład właśnie minister właściwy do spraw rozwoju wsi? Dlatego dla poprawności działania, dla szybkości działania agencji jeden minister, który w całym rządzie nadzoruje sprawy majątku Skarbu Państwa, powinien – tak się wydaje – wystarczyć. Jeżeli jednak wolą państwa będzie rozszerzenie tego zapisu, to praktycznie nie spowoduje to – oprócz pewnych komplikacji w funkcjonowaniu agencji – zbyt dużego zaburzenia ducha ustawy, z uwagi na to, że będzie to przepis szczególny, dotyczący wyjątkowych sytuacji. Bo nie można przecież założyć, że agencja będzie nagminnie zaciągała kredyty czy emitowała obligacje i będzie do tego wykorzystywała swoje mienie.

Przewodniczący Jerzy Pieniążek:

Dziękuję serdecznie.

Czy jeszcze ktoś z senatorów chciałby zabrać głos? Nie widzę chętnych.

Proponuję więc, abyśmy przystąpili do głosowania.

Będziemy głosować, proszę państwa, według kolejności przedstawionych wniosków. Wniosek pierwszy, senatora Jurgiela, o odrzucenie ustawy.

Kto jest za tak postawionym wnioskiem, ręka do góry. (1)

Dziękuję.

Kto jest przeciw? (12)

Dziękuję.

Kto się wstrzymał? (0)

Większością głosów wniosek został odrzucony.

Teraz wniosek drugi, o przyjęcie ustawy bez poprawek, wniosek obu komisji.

Kto jest za tak sformułowanym wnioskiem, proszę o podniesienie ręki. (6)

Dziękuję.

Kto jest przeciw? (5)

Dziękuję.

Kto się wstrzymał? (2)

Dziękuję.

Ten wniosek został przyjęty większością głosów.

Czyli ustawę przyjęliśmy bez poprawek.

Posiedzenie połączonych komisji z udziałem pani minister, przedstawicieli drugiego ministerstwa, agencji, senatorów, Biura Legislacyjnego, uważam za zamknięte. Dziękuję serdecznie.

Sprawozdawcą zostaje senator Kozłowski. Jest zgoda?

(Rozmowy na sali)

Bez poprawek jest, tak?

(Głos z sali: Tak.)

To nie będzie sprawozdania. Dziękuję bardzo...

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Nie, Szanowni Państwo, musi być sprawozdawca.

(Koniec posiedzenia o godzinie 9 minut 25)

Kancelaria Senatu

Opracowanie: Jolanta Wierzchowska

Publikacja: Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Administracyjne, Dział Wydawniczy

Nakład: 6 egz.

ISSN 1643-2851